

Üsküdar - Kadıköy ve havalisi halk tramvayları türk anonim şirketine Evkaf Umum Müdürlüğünün de iştirakine mezuniyet verilmesi hakkınds 1/58 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbetası

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Şube
Sayı 6/ 1335

21-V-1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Üsküdar- Kadıköy ve havalisi halk tramvayları Türk anonim şirketine Evkaf Umum Müdürlüğünün de iştirakine mezuniyet verilmesi hakkında Evkaf Umum Müdürlüğünce hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 20-V-931 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade bnyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe lâyihası

İmtiyazı müstakillen evkaf Umum Müdürlüğü uhdesinde bulunan Üsküdar - Kısıklı - Alemdağı Tramvay hattı ile imtiyaz hakkı İstanbul Belediyesile - mülga şehremaneti - müşterek Üsküdar ve civarı hatları imtiyazı ve tesisatı 9 mart 341 tarihli mukavelename ile ve 492 970 lira bedel mukabilinde İstanbul belediyesine devredilmiş ve bu bedel 31 ağustos 927 tarihli müzeyyel mukavele ile on dört sene zarfında mukassatan ödenmek üzere sureti tesviyeye raptolunmuştu.

Ahiren İstanbul Belediyesi bu imtiyazları ve tesisatı 15 - III - 929 tarihli mukavele mucibince Üsküdar - Kadıköy ve Havalisi Halk Tramvayları Türk Anonim şirketine devreylemiş ve evkafa ezgayri tahsil 468 220 lira borcun tesviyesini de şirket kabul etmiştir.

İmtiyazın belediye tarafından şirkete devri ve bermucibi mukavele alacağını muacceliyet kesbetmesi üzerine hasıl olan vaziyetin tekrar tetkikine ve matlûbatın şirketin malî vaziyetile mütenasip bir sureti tesviyeye raptına mecburiyet hasıl olması üzerine cereyan eden müzakere neticesinde 468 220 lira alacağının 250 000 lirası ile şirket hisse senedi satın alınmak ve ve mütebaki 218 220 lirası da mukassatan ödenmek üzere yeni bir mukavele tanzim ve teatisi takarrür etmiş ve keyfiyet Şurayı Devletçe de tasvip edilmiş olduğundan Evkaf Umumî Müdürlüğünün 250 000 liralık hisse senedi satın alması suretile Tramvay Şirketine iştirakine kanunen mezuniyet istihsali lüzumu tah ddis eylemiştir.

Mevzubahs şirketin, Anadolu yakasının umranı ve muvasala ihtiyacının temini mülâhazası ile ve millî sermaye ile teşekkül etmiş olmasına ve evvelce mevcut Üsküdar - Kısıklı hattına ilâveten Üsküdar ve Bağlarbaşı - Haydarpaşa hatlarının yeniden tesis ve inşa edilmesine ve

inşası mecburi Kadıköy şebekesini dahi imtiyaz mukaveleleri mucibince inşasına çalışılmakta bulunulmasına mebni Evkaf Umum Müdürlüğüün alacak bakiyesinin bu yeni şekli tesviye ile temini, mezkûr havalinin ve şirketin inkişafı noktasından muvafık görülmüş ve merbut kanun lâyihasının tanzim ve kabulü teklif edilmiştir.

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
M. №. 34
Esas №. 1 58

13-VI-1931

Yüksek Reisliğe

Evkaf Umum Müdürlüğüün Üsküdar Kadıköy ve havalisi halk tramvayları Türk Anonim Şirkettinden matlubu olan 468 220 liranın 250 000 lirası mukabilinde kıymeti itibariyesi üzerinden hisse senedi satın alınmak suretile Evkaf Umum Müdürlüğüün bu şirkete iştirakine mezuniyet verilmesine dair olup Encümenimize havale buyrulan Başvekâletin 21 mayıs 1931 tarih ve 6/1335 numaralı tezkeresine merbut kanun lâyihasile esbabı mucibesi tetkik ve müzakere olundu.

İmtiyazı müstakillen Evkaf Umum Müdürlüğü üzerinde bulunan Üsküdar Kısıklı-Alemdağ tramvayı ile imtiyazı Evkaf Umum Müdürlüğü ile İstanbul Belediyesi (Mülga Şehremaneti) arasında müşterek olan Üsküdar ve civarı tramvay hatlarının imtiyazları 9 mart 1341 tarihli mukavelename ile 492 970 lira bedel mukabilinde İstanbul Belediyesine devredilmiş ve bu bedel 31 agustos 1927 tarihli müzeyyel mukavele ile on dört sene zarfında mukassatan ödenmek üzere bir tesviye tarzına bağlanmıştır.

Birinci taksit tediye edildikten sonra İstanbul Belediyesi bu imtiyazları ve tesisatı 15 mart 1929 tarihli mukavele ile Üsküdar-Kadıköyve havalisi halk tramvayları Türk Anonim Şirketine devretmiştir. Evkafın matlub bakiyesi olan 468 220 lira şirket tarafından kabul edilmiş ve fakat imtiyazın şirkete devri dolayısıyla müzeyyel mukavele mucibince şirket tarafından kabul olunan bu borç muacceliyet kesp etmiştir.

Şirkette belli başlı hissedar İstanbul Belediyesidir. Belediyenin 700 000 liralık hissesine mukabil eşhas elinde bulunan hisselerin yekûnu 18 bin lira kadardır. Bu günkü vaziyetile şirket zararına işlemektedir. 40,45 bin lira raddesinde bulunan bu açığın elektrik kudretini doğrudan doğruya istihsalden sarfı nazar ederek kudreti elektrik şirketinden almak suretile kapatılabileceği ümit edilmekte isede bu şerait altında borcun tesviyesi ve hat Kadıköyüne temdit edilmedikçe şirketin mevcudiyetini idame eylemesi dahi imkânsızdır.

İşte bu zaruret dolayısıyla Evkaf Umum Müdürlüğü ile şirket arasında cereyan eden müzakere neticesinde şöyle tesviye tarzına vasil olunmuştur: Evkaf Umum Müdürlüğü alacağını 250 000 lirasına mukabil kıymeti itibariyesi üzerinden hisse senedi alacak ve alacağını mütebakisi olan 218 220 lirayı da 1 haziran 1931. senesinden 1935 malî senesi nihayetine kadar her sene 7 500 ve 1936 senesinde 9 500 ve 1937 senesinden 1941 senesi nihayetine kadar her sene 33 000 ve 1942 senesinde 6 220 liralık taksitlerle istifa edecektir.

Vaziyetin icaplarına hazır bulunan Mahallî İdareler Umum Müdürü ve İstanbul Valisi ve Belediye Reisi Beylerle Evkaf namına gelen Hukuk Müşaviri Murat Beyin izahları ile ittıla hasıl

eden Encümenimiz ıztırar karşısında bu zarurî tesviyeyi muvafık telakki ederek teklif edilen kanun lâyihasını kabul eylemiştir.

Heyeti Umumiyenin tasvibine arz olunur.

Reis	Rs. V.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza
Gümüşane	İstanbul	Konya	Tokat	Bursa	Konya
<i>H. Fehmi</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>K. Zaim</i>	<i>Süreyya</i>	<i>Dr. Galip</i>	<i>K. Hüsnü</i>
Âza	Âza	Âza	Âza		
Kırklareli	Niğde	Sivas	Kütahya		
<i>M. Nahit</i>	<i>Faik</i>	<i>M. Remzi</i>	<i>Muhlis</i>		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Üsküdar - Kadıköy ve havalisi halk tramvayları Türk Anonim Şirketine Evkaf Umum Müdürlüğünün iştirakine mezuniyet hakkında kanun

MADDE 1 — Evkaf Umum Müdürlüğü ile İstanbul « Belediyesi mülga Şehremaneti » arasında münakit 9 mart 341 tarihli mukavele-name mucibince İstanbul Belediyesine müdevver Üsküdar tramvay imtiyazı bedelinden dolayı, Evkaf Umumi Müdürlüğünün bakiyei matlubu olan 468 220 liraya mahsuben Üsküdar - Kadıköy ve havalisi tramvayları Türk Anonim Şirketi hisse senedatından 250 000 lira kıymeti itibariyesinde, hisse senedi satın alınması] ve bu suretle mezkûr şirkete hissedar olarak iştirak etmesi] için Evkaf Umumi Müdürlüğüne mezuniyet verilmiştir.

MADDE 2 — Bu 250 000 lira bir taraftan icarei vahideli satış bedelâtı hesabına fevkalâde tahsisat kayıt ve diğer taraftan bu tahsistattan mahsubu icra olur.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Üsküdar - Kadıköy ve havalisi halk tramvayları Türk Anonim Şirketine ait 250 000 liralık hisse senedinin Evkaf Umum Müdürlüğüne satın alınmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Evkaf Umum Müdürlüğü ile İstanbul Belediyesi - mülga şehremaneti - arasında münakit 9 mart 341 tarihli mukavele-name mucibince İstanbul Belediyesine müdevver Üsküdar tramvay imtiyazı bedelinden dolayı, Evkaf Umum Müdürlüğünün bakiyei matlubu olan 468 220 liraya mahsuben Üsküdar - Kadıköy ve havalisi halk tramvayları Türk Anonim Şirketi hisse senedatından 250 000 lira kıymeti itibariyesinde hisse senedi alınması için Evkaf Umum Müdürlüğüne mezuniyet verilmiştir.

MADDE 2 — Birinci maddede zikrolunan 250 000 lira bir taraftan Evkaf Umum Müdürlüğünün 1931 senesi varidat bütçesinde [icarei vahideli satış hasılatı] namile açılacak fasla irat diğer taraftan masraf bütçesinde [Üsküdar - Kadıköy ve havalisi halk tramvayları Türk Anonim Şirketi hisse senedi mübayaa bedeli] namile açılacak fasla tahsisat kayıt, olunarak mahsup olunur.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerini
İcraya Başvekil memurdur.

20-V-931

Bş. V. Ad. V. M. M. V. Da. V.
İsmet Y. Kemal Zekâi Ş. Kaya

Ha. V. V. Ma. V. M. V.
Ş. Kaya M. Abdülhalık Esat

Na. V. İk. V. S. İ. M. V.
Hilmi M. Şeref D. Refik

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerini
icraya Başvekil memurdur.